

Sosial handlingsplan for Voksentoppen skole

Voksentoppen skole 2018-2019

Innhold

Formål:	3
Kapittel 1: Lovgrunnlag for arbeidet med elevens skolemiljø:	4
Generell del av læreplanen:	4
Opplæringsloven:	5
Kapittel 9A- Elevenes skolemiljø:	5
Ordensreglementet for grunnskolen i Oslo kommune:	5
Regler for orden, § 5:.....	6
Regler for oppførsel, § 6:.....	6
Reaksjoner ved brudd på reglene for orden og oppførsel, § 8:	7
Saksbehandling ved bruk av reaksjoner, § 11:	8
Mobbing og annen voldelig atferd, § 6:	9
Medbringning av farlige gjenstander, §6:	9
Rusmidler, § 6:.....	9
Hærverk på skolens bygning og eiendeler tilhørende skolen eller andre elever, § 6:.....	10
Bruk av mobiltelefon, § 6:	10
Osloskolen skal være en mobbefri sone!	10
Definisjon av mobbing:.....	11
Digital mobbing:	11
Partnerskap mot mobbing:.....	12
Begreper og ordforklaringer:	13
Elevenes skolemiljø og læringsmiljø:.....	13

Krenkende atferd:	13
Mobbing:	13
Diskriminering:	14
Rasisme:.....	14
Kapittel 2- Skolens forebyggende arbeid for elevenes skolemiljø:.....	14
Mål for skolemiljøet:	14
Skolens kompetanse:.....	15
Lærer i skolen:	15
Miljøterapeut i skolen:	15
Webstor- Stratton- DUÅ:.....	16
Opplæring i sosiale ferdigheter:.....	17
Kapittel 3: Skolens rutiner i arbeidet med avdekking og håndtering av mobbing, krenkelser og ekskludering:19	
Aktivitets- og handlingsplikt:.....	19
Undersøkelse:.....	20
Aktivitetsplan:	21
Elevdeltaking i skolemiljøarbeidet:	24
Voksentoppens innsats mot mobbing:.....	24

Formål:

Formålet med denne handlingsplanen er å:

- Sikre at alle skolens elever får et godt og tilpasset opplæringstilbud ut fra sine ressurser og behov.
- Sikre elevenes fysiske og psykososiale skolemiljø ut ifra lover og forskrifter.
- Sikre god kommunikasjon mellom skolen og hjemmet.

Voksentoppen skole har en sammensatt elevgruppe med ulike utfordringer. Vi er opptatt av å møte elevene «der de er», på deres premisser og med en tilnærming tilpasset hver enkelt elev.

Slik det følger av dagens lovgivning skal alle skoler ha rutiner og planer for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing/krenkende atferd. Dette oppnås gjennom et systematisk og forebyggende arbeid rundt elevens skolemiljø. Handlingsplanen inneholder en beskrivelse av lovverket og elevenes rettigheter for et godt skolemiljø, en beskrivelse av skolens forebyggende arbeid og rutiner for håndtering og avdekking av krenkelser.

Utdanningsdirektoratet skriver på sine hjemmesider at det i skolen kan være nyttig å ta utgangspunktet i følgende 5 grunnleggende dimensjoner i arbeidet med sosial kompetanse:¹

- Selvkontroll
- Samarbeid
- Selvhevdelse
- Ansvarlighet
- Empati

Gjennom tilrettelegging av ulike aktiviteter og temaer i løpet av skoleåret fokuserer skolen på disse 5 grunnleggende dimensjonene i arbeidet mot et trygt og godt skolemiljø.

---

¹ Udir sosial kompetanse: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/laringsmiljo/psykososialt-miljo/sosial-kompetanse/>

Kapittel 1: Lovgrunnlag for arbeidet med elevens skolemiljø:

Gode skoleresultater avhenger av skole- og læringsmiljøet på den enkelte skole. Utdanningsdirektoratet påpeker at et godt læringsmiljø er en forutsetning for elevenes faglige og sosiale utvikling (Utdanningsdirektoratet). Et godt læringsmiljø er en forutsetning for læring. Skolen er en arena for alle elever, uavhengig av evner og forutsetninger. Dette er et viktig prinsipp i grunnskoleopplæringen og gjenspeiles i alle de lover og forskrifter som omhandler læring og utdanning.

I dette kapittelet henvises det til lovgrunnlaget, retningslinjer og reglementer fra Oslo kommune som understreker viktigheten med arbeidet med elevenes skolemiljø.

Generell del av læreplanen:

Læreplanens generelle del utdyper formålsparagrafen for opplæringsloven, angir overordnede mål for opplæringen og inneholder det kulturelle, verdimeslige og kunnskapsmessige grunnlaget for grunnskolen og videregående opplæring. Denne delen legger vekt på at elevenes opplæring skal gi dem en helhetlig kompetanse. Helhetlig kompetanse innebærer at skolen skal legge vekt på å utvikle elevenes sosiale kompetanse i tillegg til den faglige. Sosial kompetanse blir i denne sammenheng blant annet forstått som det settet med sosiale ferdigheter eleven trenger for å mestre ulike utfordringer, ta stilling til ulike verdier og å kunne forholde seg til de normer og regler som er gjeldende i samspill med andre.

“Målet for opplæringa er å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre. Den skal gi hver elev kyndighet til å ta hånd om seg selv og sitt liv, og samtidig overskudd og vilje til å stå andre til hjelp.”²

Skolen pliktes derfor til og ikke bare rette opplæringen mot det faglige, men også mot å utvikle elevenes sosiale ferdigheter ved å utforme omgivelser som gir elevene muligheter til å utvikle seg på alle arenaer.

---

² Generell del av læreplanverket

Opplæringsloven:

Opplæringsloven omfatter alle aspekter ved skolen som angår rettigheter og plikter knyttet til opplæring.

Formålsparagrafen, som er den første paragrafen i Opplæringsloven, beskriver hva som er opplæringsens overordnede mål.

Her finner vi blant annet at:

"Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Det skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng"³

Skolen har ansvar og en plikt for at all opplæring er i samsvar med gjeldene lover og regler og i tråd med de målene som fremgår av Læreplanverket. Alle elever har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Kapittel 9A- Elevenes skolemiljø:

Kapittel 9A i opplæringsloven tar for seg elevenes skolemiljø og elevenes rett til å ha det trygt på skolen. Fra og med august 2017 skal alle skoler ha nulltoleranse for mobbing. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Lovverket legger til grunn at det er elevenes egen opplevelse av hvordan de har det på skolen som skal legges til grunn. Når skolen får kjennskap til at en elev ikke har det bra eller ansatte selv mistenker dette skal skolen undersøke saken og opprette en aktivitetsplan. Skolens rutiner ift. dette blir nærmere beskrevet i kapittel 3.

Ordensreglementet for grunnskolen i Oslo kommune:

"Reglementet skal bidra til at elevene i Osloskolen har et trygt og godt skolemiljø, som skaper trivsel, inkludering og gir et godt grunnlag for læring."⁴

---

³ Opplæringsloven: Formålet med opplæringa §1-1, 5 avsnitt

⁴ Forskrift om reglement for orden og oppførsel i Osloskolen, § 1

Osloskolen skal gi elevene de beste muligheter for læring og utvikling. Reglementet påpeker at alle elever skal følge vanlige regler i samfunnet, herunder alminnelig god folkeskikk.

Regler for orden, § 5:

Elevene skal:

- møte presis
- følge skolens regler for melding av fravær
- møte forberedt til opplæringen
- ha med nødvendig utstyr
- gjøre arbeid til rett tid og overholde frister

Regler for oppførsel, § 6:

Elevene skal vise alminnelig god oppførsel, herunder:

- være til stede i opplæringen - behandle, også på digitale medier, medelever, ansatte og andre som elevene møter i skolehverdagen med respekt uansett kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering m.m.
- bidra til et godt skolemiljø
- rette seg etter beskjeder fra skolens ansatte
- ta godt vare på skolens eiendeler
- vise nettvett og følge skolens regler for bruk av mobiltelefoner, datautstyr og digitalt utstyr
- følge skolens regler for bruk av hjelpemidler og spesialutstyr

Oppførsel og opptreden som ikke aksepteres:

- å mobbe eller på andre måter krenke andre

- å utøve eller true med fysisk vold
- å fuske eller forsøke å fuske
- å ha med, bruke eller være påvirket av alkohol, narkotika eller andre rusmidler
- å røyke eller bruke tobakk/snus (voksenopplæringsentre kan i lokalt reglement tillate bruk av røyk/tobakk/snus på nærmere angitte områder dersom senteret ikke har elever som får opplæring etter opplæringsloven § 3-1 (før fylte 25 år))
- å ha med og/eller benytte farlige gjenstander
- å bruke plagg som helt eller delvis dekker ansiktet

Reaksjoner ved brudd på reglene for orden og oppførsel, § 8:

Alle reaksjoner skal være slik at elevene skal forstå hvilke regler som er brutt og hvorfor skolen er nødt til å reagere. Eleven skal gis anledning til å gjøre opp for seg.

Osloskolen vil benytte følgende reaksjoner ved brudd på reglene for orden og oppførsel:

1. anmerkning
2. skriftlig advarsel til elev
3. skriftlig melding til foreldre/foresatte
4. pålegg om å utføre oppgaver før eller etter skoletid for å rette opp skader som eleven er ansvarlig for
5. bortvisning fra undervisningen for en opplæringsøkt, men ikke mer enn to klokketimer (oppl. § 9A-11)
6. bortvisning for resten av dagen (oppl. § 9A-11)
7. bortvisning fra undervisningen for lengre tid enn resten av dagen
  - inntil tre dager på 8.-10. årstrinn (oppl. § 9A-11)
  - inntil fem dager i videregående skole (oppl. § 9A-11)
  - resten av skoleåret i videregående skole (oppl. § 9A-11)
8. midlertidig eller permanent skolebytte (oppl. § 8-1)

Fysisk refsing og kollektiv avstraffelse er ikke tillatt.

Eleven plikter å overholde ilagte reaksjoner. Ved manglende overholdelse kan eleven ilegges nye reaksjoner.

Saksbehandling ved bruk av reaksjoner, § 11:

Ved bruk av reaksjoner gjelder følgende saksbehandlingsregler:

- Skolen skal sørge for at avgjørelsen tas på et forsvarlig grunnlag.
- Eleven har rett til å forklare seg muntlig for den som skal ta avgjørelsen. Skolen skal sørge for at eleven får snakke med noen han/hun stoler på og i en situasjon som oppleves trygg.
- Avgjørelsen skal begrunnes (ved avgjørelse av særlig betydning skal begrunnelsen gis skriftlig).
- Før avgjørelse om bortvisning blir fattet skal skolen ha vurdert om det er mulig å bruke andre reaksjoner eller hjelpetiltak.
- Rektor avgjør om reaksjonene i § 8 nr. 4, 6, 7 første og andre strekpunkt skal benyttes. Rektor eller den rektor delegerer det til avgjør om reaksjonene i § 8 nr. 1-3 og 5 skal benyttes. Direktøren for Utdanningsetaten avgjør om reaksjonene i § 8 nr. 7 tredje strekpunkt og nr. 8 skal benyttes.
- I alvorlige saker skal mindreåriges foreldre/foresatte varsles så langt det er mulig. Før foresatte varsles, skal eleven ha blitt hørt i trygge omgivelser.

Foreldre/foresatte til elever på årstrinnene 1-7 skal varsles før det blir satt i verk bortvisning for resten av dagen.

Reaksjonene i § 8 nr. 6-8 er å anse som enkeltvedtak, og må i tillegg følge saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak i forvaltningsloven.

Dersom alvorlige konflikter som mobbing oppstår eller gjentatte brudd på reglementet forekommer, iverksettes reaksjonsformer og ulike tiltak som best mulig er tilpasset problemet og i henhold til Osloskolens regelverk. Som hovedregel skal det bare ilegges sanksjoner som følger lov eller reglementet, men ved særskilte grunner kan andre sanksjoner av mindre inngripende art ilegges og de skal stå i rimelig forhold til bruddet på ordensreglene.

Fysisk refsing er ikke tillatt. Med fysisk refsing siktes det ikke til fysisk arbeid i forbindelse med rydding, reparasjoner eller vask etter seg selv eller andre.

Kollektiv avstraffelse kan ikke benyttes for handlinger utøvd av enkelte.

Mobbing og annen voldelig atferd, § 6:

Oppførsel og opptreden som ikke aksepteres:

- å mobbe eller på andre måter krenke andre***
- å utøve eller true med fysisk vold.”***

Voksentoppen skole vil ta stilling til elevens modenhet og forståelse av situasjonen i vurderingen av sanksjonen. Ved vold eller trusler om vold skal det utarbeides en plan som særskilt skal omhandle tiltak rettet mot mobbingen, samt en konkret plan for hjelpetiltak.

Skolens ansatte har et ansvar for å dokumentere og melde fra ved eventuelle episoder hvor en elev har utøvd vold eller mobbing forekommer.

Medbringning av farlige gjenstander, §6:

Oppførsel og opptreden som ikke aksepteres:

- å ha med og/eller benytte farlige gjenstander***

Det er ikke tillatt å ha med gjenstander som kan benyttes til å utøve skade på andre inn i skolens område. Ulovlige gjenstander skal inndras og overlates til politiet. Andre gjenstander kan beslaglegges av skolen og overleveres til elevens foresatte.

Rusmidler, § 6:

Oppførsel og opptreden som ikke aksepteres:

- å ha med, bruke eller være påvirket av alkohol, narkotika eller andre rusmidler***
- å røyke eller bruke tobakk/snus***

Dersom skolen inndrar røyk/tobakk/snus eller alkohol fra umyndige elever, bør disse gjenstandene leveres til foreldrene. Ulovlige rusmidler skal inndras og overlates til politiet.

Ved brudd på reglene vil elevens foresatte bli kontaktet umiddelbart.

Hærverk på skolens bygning og eiendeler tilhørende skolen eller andre elever, § 6:

Ved hærverk på skolen eller skolens eiendeler kan eleven pålegges å rydde opp etter seg/repasere skaden så fremt arbeidet står i rimelig forhold til overtredelsen.

Ved hærverk på skolens bygning og/eller eiendeler kan eleven/foresatte bli holdt erstatningsansvarlig for skadene etter skadeerstatningslovens § 1-1. Foresatte er erstatningsansvarlige etter skadeerstatningslovens § 1-2 for inntil 5.000kr.

Bruk av mobiltelefon, § 6:

Elevene skal vise alminnelig god oppførsel, herunder:

-vise nettvett og følge skolens regler for bruk av mobiltelefoner, datautstyr og digitalt utstyr

Mobiltelefonen skal være avslått i undervisningstiden, så fremt det ikke er gitt tillatelse fra læreren til å benytte den i undervisningsrelatert sammenheng.

Gjenstander (eksempel mobiltelefoner) som brukes i strid med det lokale ordensreglementet, kan midlertidig inndras. Dersom elevene bryter reglene av bruk av mobiltelefon, kan telefonen beslaglegges av skolen og foresatte vil bli kontaktet (jfr. § 7, Inndragning av gjenstander).

Osloskolen skal være en mobbefri sone!

Osloskolen skal kjennetegnes av gode og trygge læringsmiljøer preget av toleranse, respekt, inkludering og likeverd. Mobbing, krenkelser og ekskludering har alvorlige konsekvenser for samfunnet og den enkelte. Statistikk viser at barn og unge som utsettes for mobbing risikerer langvarige skader. Barn og unge som utøver mobbing er også overrepresentert i statistikk om senskader og uutnyttede muligheter⁵.

Utdanningsetaten påpeker på sine hjemmesider at enhver sin føler seg utsatt for mobbing har krav på å bli hørt og å bli tatt på alvor. For å realisere denne målsettingen skriver de videre at det er viktig at skolene arbeider systematisk, helhetlig og langsiktig i arbeidet mot mobbing.

---

⁵ Partnerskap mot mobbing, 2016-2018

I arbeidet mot mobbing i skolen er følgende fire forhold vesentlig, påpeker Utdanningsetaten:⁶

- Et godt forebyggende arbeid
- Systematisk arbeid for å avdekke mobbing
- Håndtere mobbesaker som oppstår
- Oppfølging av involverte parter

Definisjon av mobbing:

Manifestet mot mobbing-Oslo 2016-2018 definerer mobbing ved at mobbing kjennetegnes av følgende tre forhold:

- Negativ eller krenkende atferd
- Som gjentas og foregår over tid
- I et forhold som er preget av ubalanse i styrkeforholdet mellom partene; den som blir utsatt har vanskelig for å forsvare seg.

Det er den som mobbes som har rett til å definere om en har blitt utsatt for krenkelser, og det er de voksne ansvar å ta dette på alvor. Det er ingen som kan kreve at andre skal tolerere å føle seg krenket. At en selv kan tåle mye, gir ingen rett til å ignorere den urett andre utsettes for.

Digital mobbing:

Digital mobbing har mange fellestrekk med den "tradisjonelle" mobbingen, men også noen forskjeller som:

- Krenkelser kan foregå uten direkte kontakt mellom mobberen og den som mobbes.
- Krenkelser kan nå den som utsettes for det når som helst og hvor som helst via internett, telefoner, nettbrett eller pc.

---

⁶ http://utdanningsetaten.oslo.kommune.no/skolens_innhold/elevenes_laringsmiljo/mobbing/

- Krenkelser kan raskt spres til en stor gruppe av mottakere og være vanskelig å stoppe.
- Det kan ofte være vanskelig å identifisere hvem som er den egentlige avsenderen⁷.

Partnerskap mot mobbing:

I oktober 2016 ble det signert en ny partnerskapsavtale som forplikter en rekke partnere til en felles innsats mot mobbing av barn og unge. Innsatsen omhandler mobbing på alle arenaer og avløser Manifest mot mobbing-Oslo 2015-2018. Avtalen spesifiserer at alle voksne som omgås barn og unge er viktige, både som rollemodeller og for å legge til rette for vennskap og inkludering. Trygge voksne på alle barns arenaer bidrar til å forebygge, handle og følge opp når uønskede hendelser skjer og har en handlingsplikt (*Partnerskap mot mobbing*).

Partene i avtalen forplikter seg til:

- Å bidra til at alle barn og unge skal oppleve et lærings- og oppvekstmiljø som fremmer trygghet og trivsel
- Å bidra til at alle barn og unge skal møte trygge, omsorgsfulle og tydelige voksne som legger til rette for inkludering og vennskap
- Å bidra til at alle barn og unge og deres foresatte skal vite hvor og hvordan de kan si fra om de opplever mobbing, krenkelser og ekskludering
- Å bidra til at foresatte skal oppleve godt samarbeid med ansvarlige for de arenaene barna oppholder seg på
- Å bidra til at alle barn og unge opplever mobbing, krenkelser og ekskludering tas på alvor og opplever voksne som handler umiddelbart på alle nivå
- Å utarbeide en handlingsplan for sin organisasjon som beskriver forebygging, avdekking og håndtering av ulike typer mobbing, krenkelser og ekskludering.
- Å sørge for at underliggende organisasjoner, medarbeidere, barn, unge og foresatte er kjent med organisasjonens handlingsplan mot mobbing, krenkelser og ekskludering, og hva som er leders ansvar når mobbing, krenkelser eller ekskludering forekommer.
- Å bidra til å utvikle kompetanse lokalt i den enkelte skole, barnehage, lag og forening om hvordan en kan forebygge, avdekke og bekjempe mobbing, krenkelser og ekskludering

---

⁷ Manifest mot mobbing-Oslo

- Å bidra til å bygge lokale nettverk mellom de som utgjør laget rundt eleven, og at skolene i større grad inviterer frivillige organisasjoner i nærmiljøet til lokalt samarbeid. 5

Begreper og ordforklaringer:

Nedenfor følger en liste med ulike definisjoner og forklaringer av sentrale begreper i arbeidet med elevenes skolemiljø.

Elevenes skolemiljø og læringsmiljø:

Begrepene skolemiljø og læringsmiljø brukes delvis som synonymer og blir i denne planen brukt om hverandre, men med samme betydning. Begge begreper omfatter summen av alle de forhold som kan tenkes å påvirke elevenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, samt fremme helse, trivsel og læring. Alle elever har rett til et godt og inkluderende læringsmiljø og skolemiljø. Ved å jobbe med læringsmiljøet, ivaretas også generell del av læreplanen.

I denne planen har vi valgt å bruke begge begrepene for å synliggjøre viktigheten av at det aktivt jobbes med å fremme helse, trivsel og læring både på overordnet, gruppe og individnivå.

Krenkende atferd:

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse for alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk, enten mellom elev-elev, elev-ansatt eller ansatt-ansatt.

Dersom en elev opplever å bli ertet eller gjort narr av slik at han/hun blir lei seg kategoriseres det som krenkende atferd. Negative kommentarer på f.eks. utseende eller å bli holdt utenfor er andre eksempler på krenkende atferd.

Mobbing:

Når en elev gjentatte ganger og over tid blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer. Det er en negativ eller aggressiv handling når noen med vilje påfører en annen person skade eller smerte – ved fysisk kontakt, ved ord eller på andre måter.

Diskriminering:

Innebærer at en person blir dårligere behandlet eller trakassert for eksempel på grunn av kjønn, seksuell legning, funksjonsdyktighet, trosbekjennelse, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse. Diskriminering kan både være direkte og indirekte.

Rasisme:

Rasisme omfatter diskriminering på grunnlag av "rase", hudfarge eller nasjonalt eller etnisk opphav.

Kapittel 2- Skolens forebyggende arbeid for elevenes skolemiljø:

I dette kapittelet finner du en oversikt over det forebyggende arbeidet skolen legger vekt på i arbeidet med å skape et godt skolemiljø for elevene.

Mål for skolemiljøet:

Alle skolens elever skal ha en opplevelse av et trygt psykososialt miljø hvor de kan utvikle seg og føle seg inkludert i et fellesskap. På Voksentoppen er det nulltoleranse for mobbing, trakassering, krenkelses og diskriminering.

Skolens konkrete mål for skolemiljøet er å etablere en fellesskapsfølelse som fremmer samspill og inkludering for alle elever. Dette skal gjøres ved å legge til rette for ulike felles opplevelser som fremmer samspill, inkludering og trivsel. I skolens fellesskap skal det være rom for ulike uttrykksformer og gode samtaler. Det utarbeides årlig et eget årshjul for elevenes skolemiljø, i tillegg til en årsplan for arbeid med sosial kompetanse.

Handlingsplanen skal ligge tilgjengelig på skolens interne sider for alle ansatte, informeres om på personalmøte og foreldremøte. Skolens elevråd skal jobbe med ulike tiltak for å fremme skolemiljøet.

Skolens kompetanse:

Skolens visjon er:

Elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter, både faglig og sosialt slik at de kan gjennomføre og bestå videre utdanning og stå rustet til å takle voksenlivets utfordringer.

Dette oppnås gjennom godt tilrettelagt undervisning i trygge rammer, preget av tydelige mål og forventninger, samt aktiv deltagelse i egen læring og vurderingsarbeid. Voksentoppen skole har de siste årene satset på en tverrfaglig personalgruppe bestående av lærere, miljøterapeuter, barne- og ungdomsarbeidere og administrativt personell. De ulike yrkesgruppene jobber sammen i team rundt elevene på individ-, gruppe-, og skolenivå for å sikre alle våre elever et best mulig helhetlig skoletilbud og et godt læringsmiljø. Nedenfor presiseres de to største yrkesgruppene på Voksentoppen og hvilken rolle de har i arbeidet for elevenes skolemiljø.

Lærer i skolen:

For å kunne jobbe som lærer på Voksentoppen skole kreves undervisningskompetanse og å fylle kompetansekravene for en undervisningsstilling.

En lærer er en pedagog som har ansvar for forberedelse, gjennomføring og oppfølging av undervisnings- og læringsaktiviteter som bidrar til at elevene oppnår læringsutbytte i faget. Avhengig av hvilken utdanningsbakgrunn læreren har, er læreren kvalifisert til å jobbe på de ulike trinn. Eksempelvis barnetrinnet eller ungdomstrinnet.

Miljøterapeut i skolen:

For å jobbe som miljøterapeut på Voksentoppen skole kreves en 3-årig helse-, sosialfaglig eller annen relevant godkjent høgskoleutdanning.

En miljøterapeut er en pedagog som arbeider for elevenes positive utvikling gjennom arbeid med tilrettelegging av læringsmiljø, psykososiale faktorer og utviklingsstøttende tiltak. Kunnskap fra ulike faglige perspektiv om hva som fremmer barn og unges oppvekst og utvikling, er vektlagt i utdanningene og særlig viktig i arbeidet til en miljøterapeut.

Webstor- Stratton- DUÅ:

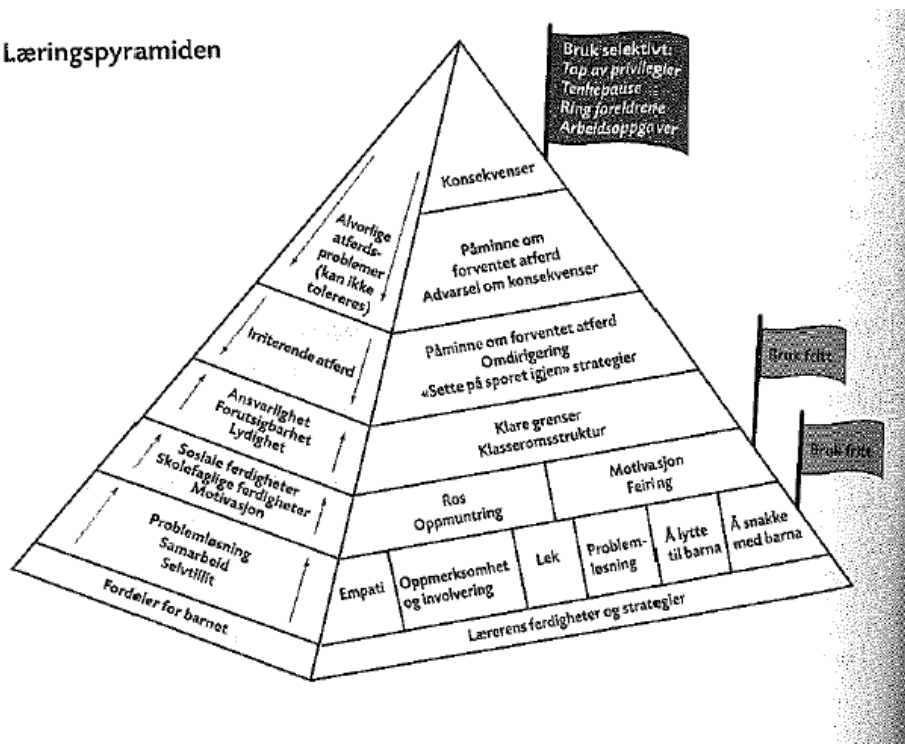
Carolyn Webstor- Stratton er utdannet sykepleier, klinisk psykolog og er professor i klinisk barne- og familiearbeid i Washington. Hun har utviklet ulike behandlingsprogram kalt «De utrolige årene» (DUÅ). 2 av skolens ansatte har tidligere deltatt på DUÅ-programmet for skole og barnehage og har arbeidet med å videreføre noe av metodene og tenkningen til personalgruppen.

Målet med programmet er å lære de ansatte som arbeider i direkte kontakt med barn og unge hvordan man kan fremme sosial og emosjonell kompetanse hos barn, bedre relasjoner til alle barn og styrke samarbeidet med foresatte. Okstad (2011) påpeker at skolen er en av elevenes viktigste læringsarenaer og er stedet hvor barn lærer å lære. Det er på skolen elever lærer å følge med, konsentrere seg og å komme i læringsposisjon. Hun påpeker viktigheten av at barn på skolen skal like å lære og setter spørsmålstegn ved om vi i noen tilfeller kan komme i skade for å lære barn og mislike å lære.

*«Skjer det at vi lærer barn atferd på skolen og i barnehagen som ødelegger deres muligheter for å lykkes her- og dermed i livet?»
(Okstad, 2011:11)*

De utrolige årene og læringsprogrammet er et praktisk verktøy som tar for seg den edle kunst å hjelpe barn til å like å lære.

Læringspyramiden

DUÅ legger vekt på positiv tenkning og hvordan negative tanker og frustrasjon kan erstattes med mestringsteknikker i konfliktsituasjoner. God klasseledelse, forutsigbarhet og god struktur er nøkkelen til en bedre hverdag. Læringspyramiden illustrerer hvordan positiv feedback er vesentlig for å endre et barns atferd og forebygge en negativ utvikling.

Opplæring i sosiale ferdigheter:

Sosial kompetanse er en grunnleggende forutsetning for at barn og unge skal kunne forholde seg til og handle i en sosial virkelighet, hvor det i større og større grad stilles krav til individuelle ferdigheter og til individets plassering innenfor fellesskapet. Sosial kompetanse betraktes som en ressurs for å mestre stress og motgang og dette må læres. God sosial kompetanse kan på mange måter virke som en “vaksinasjonsfaktor”

mot rusmisbruk og annen problematferd. Å utvikle prososiale ferdigheter er en nødvendighet for å kunne stoppe og forebygge uønsket atferd som for eksempel mobbing⁸

Skolen skal blant annet utvikle elevenes evne til å gi ros og gjøre vennlige handlinger ovenfor hverandre. Det krever et målrettet arbeid fra de ansattes side hvor det gjennom introduksjon, modellering og gjentakelse settes fokus på ulike sosiale ferdigheter. Sosiale ferdigheter læres gjennom observasjon, etterligning og i samvær med andre.

Eksempelvis kan vi si at et godt selvbilde ikke er en egenskap, men en opplevelse av aksept, utvikling og mestring. Barn og unge ønsker å bli akseptert og komme overens med andre, men dette krever at vi voksne lærer bort de sosiale ferdighetene og normene som kreves for å delta i et samspill med andre.

I en pedagogisk tilnærming ser man sosial kompetanse og sosiale ferdigheter som lært atferd som kan videreutvikles. Ingen er helt uten ferdigheter, og ingen er ferdig utlært. Alle har dermed utbytte av opplæring ift. sosial kompetanse. Forebygging av problemer får derfor like stor vekt som hjelp til elever med lite utviklet sosial kompetanse. Gjennom opplæring av alle elevene kan vi forebygge atferdsproblemer.⁹

---

⁸ UDIR, veileder for utvikling av sosial kompetanse

⁹ Udir, veileder for sosial kompetanse

Kapittel 3: Skolens rutiner i arbeidet med avdekking og håndtering av mobbing, krenkelser og ekskludering:

Alle skoler har et ansvar for å gripe inn ved tilfeller av mobbing og krenkelser og avdekke hvordan elevene opplever skolemiljøet. Det er elevens opplevelse av situasjonen som er gjeldende og denne skal tas på alvor. Skolen har ikke bare et ansvar for å gripe inn når en situasjon har oppstått, men har i tillegg en plikt til å selv undersøke og følge med på skolemiljøet.

Dette kapittelet tar for seg skolens prosedyrer for hvordan mobbesaker/krenkelser skal håndteres og hvilke tiltak skolen gjør for å skaffe seg kjennskap til skolemiljøet.

Aktivitets- og handlingsplikt:

Alle skolens ansatte har en aktivitets- og handlingsplikt.

Handlingsplikten innebærer at alle ansatte har en plikt til å undersøke, varsle og gripe inn dersom de har mistanke om eller kunnskap om at en elev/elever blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. I tillegg til handlingsplikten gjør vi oppmerksom på at alle skolens ansatte har en fast og kontinuerlig plikt til å følge med på om elevene har det trygt og godt, og at de aktivt skal gjøre en innsats for å avdekke mobbing. Denneplikten kalles aktivitetsplikten. Det er ikke tilstrekkelig nok å handle når den ansatte får kunnskap eller mistanke om krenkelser, men alle skolens ansatte har en plikt til å aktivt gjøre en innsats for å avdekke og forebygge krenkelser og mobbing i skolehverdagen. Dette kommer frem i kapittel 9a i opplæringsloven.

Skolens ansatte har også et skjerpet ansvar for å ivareta elevene med en egen sårbarhet og aktivt følge med på at alle elevene opplever skolen som en trygg arena. Eksempler på en slik sårbarhet kan være elevens religion, seksuell orientering, nedsatt funksjonsevne, familieforhold, utfordringer knyttet til psykisk helse eller økt sårbarhet ift. tidligere erfaringer fra krenkelser.

Alle ansatte skal:

- Aktivt følge med på om alle elever har det trygt og godt på skolen (aktivitetsplikten)
- Undersøke ved mistanke eller kjennskap til krenkelser
- Gripe inn om mulig
- Varsle rektor hvis ansatte krenker elever

Aktivitetsplikten plikter alle skolens ansatte til å aktivt følge med på og jobbe for at elevene har det trygt og godt på skolen. Handlingsplikten plikter de ansatte til å undersøke, gripe inn og varsle skolens ledelse dersom de har mistanke om eller får kunnskap om at noen opplever skolemiljøet som utrygt.

Varselsignaler den ansatte skal ta tak i og undersøke om kan handle om skolemiljøet:

- Endret atferd hos eleven/e
- Endret oppmøte på skolen
- Eleven trekker seg tilbake eller står mye alene
- Eleven vil ikke ut i friminutt

Undersøkelse:

Dersom en av skolens ansatte har en bekymring for en enkeltelev eller får kunnskap om at retten til et godt skolemiljø ikke er oppfylt skal de alltid varsle skolens ledelse.

Formålet med at personalet alltid skal varsle skoleledelsen er at bekymringen alltid skal vurderes nøye. Skolens personale skal varsle ledelsen når de er usikre på hvordan en elev opplever skolehverdagen. For å sikre at alle elever har et godt skolemiljø er det ikke tilstrekkelig å varsle ledelsen når en elev/foresatt ber om tiltak eller varsler om mistriksel. Ved en bekymringen skal det settes i gang en undersøkelsesprosess for å avdekke omfanget og for å få satt inn riktige tiltak.

Vær aktivt deltagende der elevene er, i lek og samhandling.

Undersøkelsesprosessen kan blant annet omfatte følgende:

- Samtale med eleven
- Samtale med foreldre
- Samtale med ansatte/ledelsen som har eller bør ha kjennskap til saken
- Samtale med utøveren/e
- Ved behov kan en anonym drøfting med PPT foretas

I prosessen er det viktig å loggføre/dokumentere alt som skjer ved bruk av loggskjema for aktivitetsplan. Dette kan være meldinger, telefonsamtaler, individuelle samtaler ol. Dokumentasjonen oppbevares i elevens mappe på skolen. Foresatte har innsynsrett til denne mappen. Det er viktig å innhente samtykke fra foreldrene slik at skolen har tillatelse til å gå videre med meldingen ved behov. Foresatte kan motsette seg videre arbeid, men da er det dokumentert at foresatte ikke ønsker å sette inn ytterligere tiltak.

Undersøkelsen skal ende i en konklusjon som danner grunnlag for om hvorvidt det fattes en aktivitetsplan knyttet til elevens rett til et godt læringsmiljø.

Aktivitetsplan:

Når skolen oppretter en aktivitetsplan i henhold til § 9A, elevens arbeidsmiljø, skal skolen alltid vurdere om elevens rett til et godt læringsmiljø er oppfylt. Dersom den ikke er oppfylt skal skolen ta stilling til hvilke tiltak som er egnede for å rette på dette, slik at elevens rett oppfylles. Skolen oppretter en aktivitetsplan for alle henstillinger vi får eller har en mistanke om at en elev opplever å bli krenket. Det er eleven/foresattes opplevelse av mobbing, krenkelse eller ekskludering som er sentral i vurderingen om elevens rett til et godt læringsmiljø er oppfylt.

Skolen kan opprette en aktivitetsplan ved egen mistanke, men det er viktig å samarbeide tett med foresatte/eleven. Oslo skolens standard skjema for aktivitetsplanen benyttes i utarbeidelsen.

En aktivitetsplan etter § 9A skal alltid begrunnes og skal inneholde:

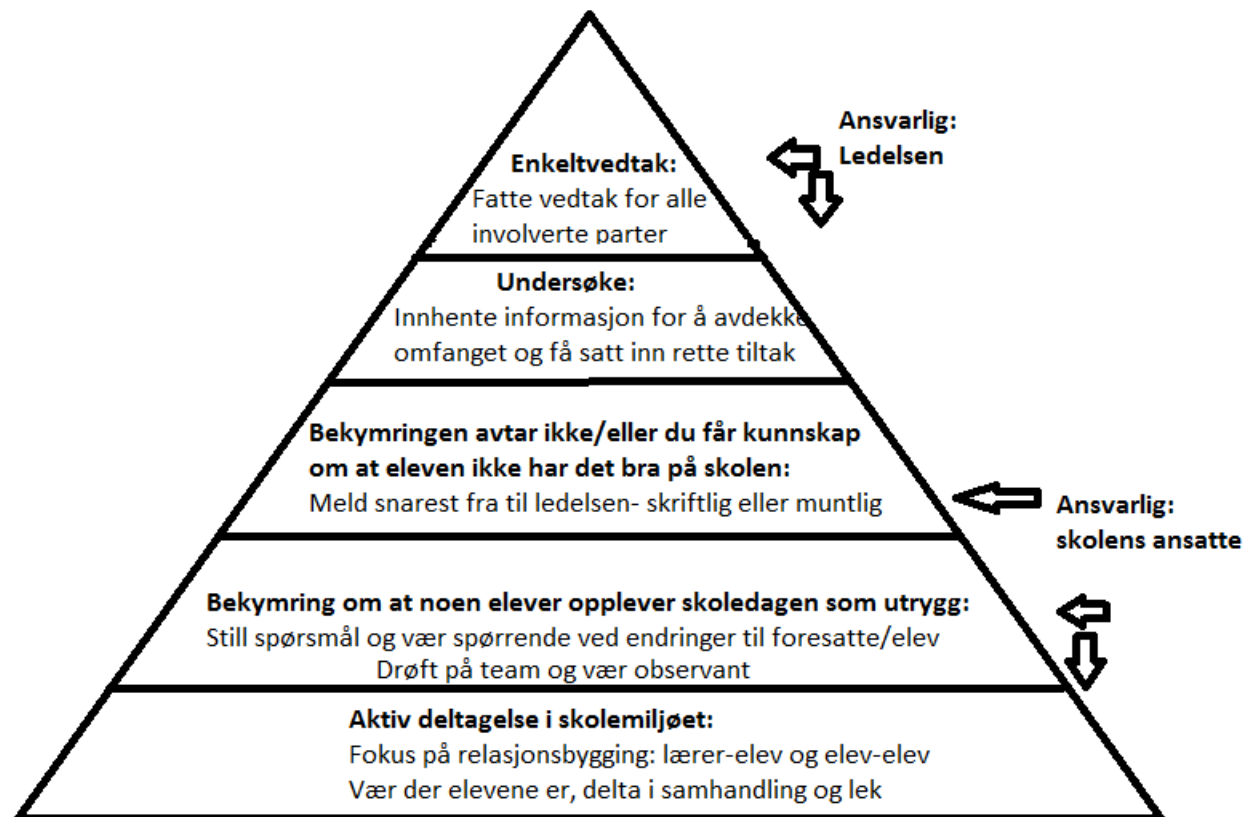
- vise til "de reglene vedtaket bygger på"
- nevne de faktiske forholdene som vedtaket bygger på
- nevne de hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøvingen av forvaltningsmessig skjønn

Hvem skal ha aktivitetsplan:

- Foresatte til barnet som er utsatt for krenkende atferd
- Ved behov utarbeides egen aktivitetsplan for utøveren

Aktivitetsplanen skal være skriftlig og skolen har som mål at det skal foreligge så fort som mulig etter at skolen har mottatt meldingen/besluttet å gå videre etter undersøkelse. Dersom dette ikke lar seg gjøre skal det sendes ut et foreløpig svar der man forklarer saksgangen videre og anslår ny tid for at enkeltvedtaket skal foreligge.

Rutiner og ansvarsfordeling ved avdekking og håndtering av krenkelser, mobbing og ekskludering:

Elevdeltaking i skolemiljøarbeidet:

"Elevane skal få ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø." ¹⁰

Elevene på skolen skal være deltagende i arbeidet med å lage regler og rutiner for hva som forventes i klassegrupper. Dette gjøres i hver klassegruppe og gjennom skolens elevråd. Skolen har som mål å orientere elevrådet om de tiltak som iverksettes for å skape et trivelig skolemiljø og ta hensyn til elevrådets forslag i arbeidet.

Hver klassegruppe fra 4-10 har en representant som stiller i elevrådet. Denne representanten velges ved skolestart og det blir holdt elevrådsmøter hver 3 uke gjennom hele skoleåret. Skolemiljøet tas regelmessig opp på elevrådsmøter og er et sentralt tema i elevrådets arbeid på skolen.

Voksentoppens innsats mot mobbing:

Voksentoppen skole jobber aktivt mot mobbing og digital mobbing. De tiltakene vi gjennomfører er blant annet:

Systemnivå:

- Foreta en årlig risikovurdering av arbeids- og skolemiljøet og gjøre eventuelle tilrettelegginger for å legge til rette et godt fysisk og psykososialt miljø
- God voksentetthet i alle friminutt med fokus på deltagelse i skolemiljøet og bistå elevene i sosial samhandling. Egen inspeksjonsplan som beskriver ansvarsområder
- Ledelsen prioriterer tid til interne fellesmøter for de ansatte til å bringe inn eventuelle bekymringer knyttet til skolemiljøet
- Avsette tid til tverrfaglig samarbeid
- Arbeide aktivt med opplæringsloven § 9a og jevnlig ta dette opp i personalgruppen, samt foreldremøte og elevrådet
- Alternative voksenstyrte aktiviteter i storefri og skjerming av elever som ønsker dette
- Delta i Udir sin kampanje mot mobbing: Voksne skaper vennskap i uke 36

---

¹⁰ (Opplæringsloven § 9a-8)

- Markere verdens dagen for psykisk helse den 10 oktober (hel uke med fokus på psykisk helse)
- Legge vekt på aktiviteter i fellesskap med individuelle tilnærminger for hver enkelt elev med mål at alle skal ha mulighet til å delta
- Fokusere på et godt samarbeid med foreldre og andre instanser og alltid ta deres bekymringer på alvor.
- Ha et helhetlig elevsyn og være bevisst på at skolen kun er én arena eleven ferdes på

Klasse- og individnivå:

- Bevisstgjøre elevene rundt hva som skal til for å skape et trygt og trivelig skolemiljø. Tiltakene beskrives nærmere i skolens årsplan for sosial kompetanse.
- Fokusere på nettvett og hvordan man kommuniserer med hverandre på nett
- Elevene skal levere inn mobiltelefon eller den skal ligge avslått i sekken gjennom hele skoledagen
- Regelmessig kontakt med hjemmet, minimum 1 gang i uken
- Regelmessig elevsamtaler
- Utarbeide miljøregler sammen med elevene